

TÜRKİYE MİMARLIK EĞİTİMİNİN MEVCUT DURUMU VE ÇEŞİTLENMELERİ¹⁻²

THE CURRENT STATUS OF ARCHITECTURE EDUCATION IN TURKIYE AND ITS VARIATIONS

Edibe Begüm ÖZEREN¹, Pınar DİNÇ KALAYCI²

¹Karabük Üniversitesi Başak Cengiz Mimarlık Fakültesi, Karabük / Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Ankara / Türkiye

ORCID: 0000-0003-1474-7394¹, 0000-0002-1932-9477²

Öz: Mimarlık eğitimi, sürekli gelişen ve değişen bir yapıya sahiptir. **Amaç:** Bu çalışma, Türkiye'deki tüm mimarlık eğitimi veren kurumlar arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmada üniversitelerin ders içerikleri, ders saatleri, stüdyo saatleri, seçmeli ders saatleri, disiplinler arası dersler, bilişim tabanlı dersler, öğrenci ve öğretim üyesi sayıları, yarı zamanlı öğretim üyeleri, öğretim dilleri, coğrafi konumları, yurtdışı bağlantıları, başarıları ve akreditasyon durumları analiz edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgulara göre, öğretim üye sayısındaki dengesiz artışın özellikle vakıf üniversitelerinde dışarıdan desteklenen yarı zamanlı öğretim üyeleri tarafından karşılandığı görülmüştür. Bu durum, kısa vadede çözüm getirse de uzun vadede eğitimin niteliğini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, Türkiye'deki mimarlık eğitimi veren kurumların uluslararası düzeyde akreditasyon sağlayamamaları, uluslararası alanda prestij kaybına yol açmaktadır.

Sonuç: Çalışma, Türkiye'deki mimarlık eğitimi ve mesleğinin eksikliklerini tespit ederek eğitim gelişimi için öneriler sunmaktadır. Bu öneriler arasında, tüm üniversitelerin ortak bir akreditasyon sürecine girmesi ve ulusal akredite platformu olan MİAK'a üye olmaları bulunmaktadır. Daha sonra MİAK'ın küresel bir iş birliği sağlayarak uluslararası düzeye taşınması önerilmektedir. Ayrıca, Türkiye'deki mimarlık eğitiminin süresinin altı yıla çıkarılması ve yeni bir müfredat önerisi getirilmesi önerilmektedir. Bu adımlar, Türkiye'deki mimarlık eğitiminin kalitesini artırmaya ve uluslararası düzeyde rekabetçi hale getirmeye yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Mimarlık Okulları, Mimarlık Eğitimi, MİAK, NAAB

Abstract: Architectural education is constantly evolving and changing. **Aim:** This study aims to reveal the differences between all architectural education institutions in Türkiye. Course contents, course hours, studio hours, elective course hours, interdisciplinary courses, IT-based courses, number of students and faculty members, part-time faculty members, teaching languages, geographical locations, international connections, achievements and accreditation status of universities were analyzed.

Results: According to the results, it was observed that the unbalanced increase in the number of faculty members, especially in foundation universities, was met by externally supported part-time faculty members. Although this situation provides a solution in the short term, it negatively affects the quality of education in the long term. In addition, the inability of architectural education institutions in Türkiye to achieve international accreditation leads to a loss of prestige in the international arena.

Conclusion: The study identifies the shortcomings of architectural education and profession in Türkiye and offers recommendations for educational development. Among these recommendations is that all universities should undergo a joint accreditation process and become members of the national accreditation platform, MİAK. It is then suggested that MİAK should move to an international level by providing a global cooperation. It is also suggested that the duration of architectural education in Türkiye be increased to six years and a new curriculum be proposed. These steps are thought to help improve the quality of architectural education in Türkiye and make it internationally competitive.

Keywords: Accreditation, Architectural Education, MİAK, NAAB, Schools of Architecture

¹ Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Edibe Begüm ÖZEREN, Karabük Üniversitesi Başak Cengiz Mimarlık Fakültesi, Karabük / Türkiye, edibebegum@karabuk.edu.tr, Geliş Tarihi / Received: 11.08.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 03.08.2023, Makalenin Türü / Type of Article (Araştırma - Uygulama / Research -Application), Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None, Etik Kurul Raporu Yok / None, Ethics Committee Report Unavailable "Çalışma içeriği ve yapısı gereğince etik kurul ve kurum izni gerektirmemektedir"; "The study does not require ethics committee and institutional approval due to its content and structure"
² Çalışma, araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmada herhangi bir intihale rastlanmamış olup dergi kapsamında istenen %20 alıntı oranına uygun olarak hazırlandığı bu yönlerden makalenin tüm sorumluluğu ile bilgilerin doğruluğu ilgili yazar(lar) tarafından kabul edilmiştir. İşbu makalenin her türlü telif ve sair diğer hakları açık erişim olmak üzere yazar(lar) tarafından dergiye devredilmiştir. "The study was prepared in accordance with research and publication ethics. No plagiarism was found in the study and it was prepared in accordance with the 20% citation rate required within the scope of the journal, and in these respects, the full responsibility of the article and the accuracy of the information has been accepted by the relevant author(s). All copyright and other rights of this article have been transferred to the journal by the author(s) as open access."

GİRİŞ

Mimarlık eğitim, mimarlık okulunda verilmeye başlanan hayat boyu eğitim devam eden bir eğitimidir. Türkiye’de mimarlık eğitimi lisans eğitimi kapsamında mimarlık okullarında verilen dört yıl süren bir lisans programıdır. Yurtdışının aksine Türkiye’de lisans eğitimi tamamlayan kişilere mimar unvanı ve tüm yetkileri verilir (Nalçakan & Polatoğlu, 2008). Yurtdışında yeni mezunların mimar yetkilerini kullanmasında çeşitli kısıtlamalar ve sınavlara tabi tutulması gibi mimarlık meslek pratiğinin gelişmesine katkı sağlayan çeşitli düzenlemeler mevcuttur. Böyle bir durumun Türkiye için söz konusu olmaması mimarlık eğitiminin revize edilmesinin önemini oldukça artırmaktadır. Meslek hayatına tüm yetkilere sahip olarak başlamış yeni mezun birinin bilgi ve birikiminin seviyesi yurtdışında verilen mimarlık eğitim sürelerine kıyasla Türkiye’de verilen dört yıl gibi bir lisans eğitimi ile elde etmesi oldukça güçtür. Bu bilgi ve birikim seviyesinin dört yıl gibi bir sürede elde edilmeye çalışılması mimarlık lisans eğitimi içeriklerini hayati öneme taşımaktadır. Küçükali ve Ataş (2020) da öğrencilerin kavrayış, görüş, seziş, değerlendiriş yeteneğini güçlendirmek amacıyla, kuramsal temel ile uygulama arasında köprü kurularak eğitim müfredatının sürekli güncellenmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Bu doğrultuda makalede Türkiye’deki mimarlık eğitimi sistemi tartışılacaktır.

AMAÇ

Mimarlık eğitiminde günümüz koşullarına göre dünya ile paralel bir mimarlık eğitimi sağlanması için lisans ders içerikleri yanında

Avrupa Birliği (AB) standartlarının sağlanmak, eşkredilendirme (akreditasyon) sağlamak, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısını azaltmak verilen mimarlık eğitiminin niteliğini artırmak için önemlidir. Bu çalışmayla Türkiye’deki mimarlık eğitimi veren bölümlerin anatomisini çıkarmak istenmektedir. Anatomisi çıkarılan bölümlerin elimizdeki verileri gözlemleyip neler yapılabilir sorusu üzerinde durulmuştur. Türkiye’deki mimarlık bölümlerinin durumunu ortaya koyduğu için bu çalışma oldukça önem taşımaktadır.

KAPSAM

Türkiye’deki devlet ve vakıf mimarlık eğitim süreci, farklı işleniş biçimleri ve eğitim veren kurumların yapılanması bu çalışmanın kapsamındadır. Ayrıca araştırma konularına göre devlet ve vakıf üniversiteleri olarak mimarlık bölümlerinin açıldıkları tarih, buldukları şehirler, eğitim dilleri, öğrenci sayıları, öğretim üyeleri sayıları, yarı zamanlı öğretim üyeleri sayıları, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayıları, mezun olabilmek için alınması gereken kredi sayıları, toplam zorunlu ders saatleri, stüdyo ders saatleri, stüdyo dışı ders saatleri, seçmeli ders saatleri, bilişim ders saatleri, mühendislik ders saatleri, stüdyo işleniş biçimleri, Erasmus bağlantıları, son bir dönemdeki etkinlik sayıları, son beş senedeki mimarlık bölümlerindeki öğrenci yarışmalarında başarı sayıları, dönem sonunda projelerin sergilenmesi, fakülte türleri ve bölümlerin akredite durumları bu çalışmanın araştırma kapsamındadır. Türkiye’deki mimarlık bölümleri incelendikten sonra yurtdışındaki mimarlık okullarının eğitim süresi ve toplam

ders kredisinde stüdyo dersi gibi değerler oranı karşılaştırılmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

İlk olarak çalışmada Türkiye'deki mimarlık eğitiminin alt yapısını, eğitim veren kurumların eğitime başlangıç yıllarını, devlet ve vakıf üniversitelerinin çeşitlenmesi araştırılmıştır. İkinci bölümde mimarlık eğitiminin gelişimi ve günümüzdeki mimarlık eğitiminin nitelik göstergeleri, mevcutta kabul gören somut kriterler ve bugünün şartlarında ortaya çıkmış olan örtük ama var olan kriterler incelenmiştir. Üçüncü bölümde Türkiye'deki mimarlık eğitimi veren tüm üniversitelerin mimarlık bölümlerinin detaylı incelemesi gerçekleştirilmiştir. Alan çalışması kapsamında Şubat-Haziran 2022 tarihleri arasında ÖSYM YÖK Atlas, üniversitelerin WEB siteleri ve görsel medyadan detaylı araştırma yapılmıştır. Bu araştırma sonrasında üniversiteler kendi aralarında tablolar hazırlanarak kıyaslanmış, Türkiye'deki mimarlık bölümlerinin durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Son bölümde verilere göre öneriler sunulmuştur.

ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Çalışma araştırmaların yapıldığı tarih ile kısıtlıdır. Bu nedenle üniversitelerin yapılarında gerçekleştirilen değişikliklerden ötürü çalışma güncellenmeye ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca çalışmada kullanılan verilere YÖK ATLAS, üniversitelerin WEB siteleri ve görsel medyadan erişildiği için ulaşılamayan veriler çalışmayı sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra yeni açılan üniversitelerin WEB sayfalarının olmaması

veya eksik verilere sahip olması çalışmayı kısıtlandırmıştır.

ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Türkiye'deki mimarlık eğitimi öğretim süresi bakımından uluslararası alanda yetki kazanımında sınırlılıklara sahiptir. Dünya genelinde Çin ve Singapur hariç mimarlık eğitimi üç yıl lisans (bachelor), daha sonrasında iki yıl lisansüstü (master) veya mesleki staj şeklinde beş-altı yıllık bir mimarlık eğitimi verilmektedir. Türkiye'deki üniversitelerin mimarlık bölümleri dört yıl lisans eğitimi sonrasında mimar unvanı vermektedir. Bu durum uluslararası platformlarda eşdeğerliği sağlamadığı için sıkıştırılmış yoğun bir eğitimi kapsamaktadır (Binan & Seçkin, 2019). Avrupa Birliği, diğer alanlarda olduğu gibi, eğitim-özellikle yüksek öğretim- konusunda üye ülkeler arasında belirli bir seviye ve dil birliği sağlamaya yönelik çalışmaları oldukça detaylandırılarak uyulması gereken protokol ve kurallar ortaya koymuştur. Bu protokollere Bologna Süreci, Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı (European Higher Education Area-EHEA) yaratmayı amaçlayan bir Avrupa reform sürecidir (European Commission, 2015). Avrupa Birliği çerçevesinden, mimarlık mesleği kabul şartlarından biri olan eğitim süresi ilgili tüm Avrupa'da sadece Türkiye, Makedonya ve Almanya'da dört yıllık bir eğitim verilmektedir. Ancak gerek Makedonya'da gerekse de Almanya'da 4 yıllık eğitim sonrasında 2 yıllık bir meslek pratiğiyle mimari yetki kullanımı verilmektedir. Avrupa'daki yaygın uygulamanın sonucunda Türkiye'deki mimarlık mezunlarının lisans diplomaları geçerli sayılmamaktadır.

Dolayısıyla AB tarafından hukuk ve tıp gibi insana yönelik üç ana meslekten biri olarak kabul edilen mimarlık alanı için ülkesel önceliklerimizi, yerelde farklılıklarımızı ve özgünlüklerimizi koruyarak bir düzenleme gerektiği açıklıkla görülmektedir (Ciravoğlu, 2020). Bu çalışma ile mimarlık eğitiminin derinlemesine araştırılıp, değiştirilmesi gereken noktalara değinilecektir.

ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ

Bu çalışmanın değindiği bir başka problem ise son zamanlarda sayıları hızla artış gösteren mimarlık bölümlerinde verilen eğitimde ortak bir müfredat, yapılanma ve bunlara bağlı verilen mimarlık eğitimindeki kalite ölçütlerinin sorgulanmasıdır. Böylelikle mimarlık bölümlerinde verilen mimarlık eğitiminin niteliği ile ilgili görünen veya gizli kalmış bilgilere ulaşılabilecektir.

ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmanın hipotez soruları daha önceki bölümleri destekleyerek aşağıda yer almaktadır.

- Mimarlık eğitimine standart bir eğitim sistemi uygulamak söz konusu olabilir mi?
- Türkiye'deki mimarlık eğitiminin devlet ve vakıf üniversitelerdeki farklılıkları nelerdir?
- Türkiye ve Yurtdışındaki (QS World Dünya Akademik Üniversiteler 2022 Sıralamasına giren Avrupa-Amerika-Kanada'daki üniversiteler) mimarlık eğitimi süresi arasındaki farklar nelerdir?

KURAMSAL ÇERÇEVE

Türkiye'deki Mimarlık Eğitimi Kurumlarının İncelenmesi İçin Kriter

Listesinin Oluşturulması; YÖK'ün tüm ders içeriklerini onaylaması veya AB uyum çalışmaları kapsamında gereken üniversite modeli, UIA(UNESCO)'nın mimarlık eğitimi ile ilgili etkinlikleri, kapsam ve model konusunda bildirimleri ile Türkiye'de üniversite ve mimarlık alanı eğitimi değişmektedir. Fakat mimarlık eğitimi ve müfredatı ülkemizde kurumlarca çeşitlilik göstermektedir. Uluslararası NAAB akreditasyon içerisinde bulunan bazı kriterleri ve MİAK ulusal akreditasyon kriterleri Türkiye'deki mimarlık eğitim kurumlarının anatomisinin çıkarılması adına altlık oluşturmaktadır.

Stüdyolar mimarlık eğitimin en önemli bileşeni olmasından ötürü, stüdyoların araştırılması oldukça büyük önem taşımaktadır (Dinç Kalaycı, 2016). Stüdyo dersleri özellikle tüm bilişsel, teknik ve kavramsal gelişimin sağlandığı, usta-çırak ilişkisinin devam ettirildiği ve dönemlere göre çeşitli proje konularıyla, teknik gezileriyle, jüri deneyimleri ile özdeşleşmiş benzersiz eğitim alanıdır. Stüdyo kültürünün araştırılması (stüdyo yapıları, stüdyo işleniş biçimleri, stüdyo derslerinin diğer derslere göre ağırlıkları) eğitim kurumları ile ilgili derinlemesine veri sağlayan olgulardır.

Eğitimin niteliğini belirleyen okulların yapısı, ders içerikleri, öğrenci performanslarını etkileyen kaynaklar kurumların yapısına göre farklılık göstermesi bu konuda inceleme gerekmektedir. Ders içeriklerinin araştırılmasında seçmeli ders ağırlıkları, farklı disiplinlerdeki ve bilişim derslerin ağırlıkları günümüz şartlarına uygunluk ve çok yönlü bir eğitimin verildiğinin

göstergesidir. Seçmeli derslerin seçenek olarak farklılaşması ve sayının fazla olması eğitimin çeşitlenmesinin yanında öğrencilere farklı bakış açıları kazandırmak açısından oldukça önemlidir.

Mühendislik dersleri mimarlık öğrencilerine kavramsal bakış açısının dışına çıkarak hesaplama, simülasyon ve üretim gibi tasarımı desteklemenin yanında öğrencileri disiplinler arası bir meslek pratiğine hazırlamaktadır. Diğer disiplinlerden farklı olarak uygulama temelli bir eğitim olan mimarlık eğitimi ders içerikleri ile esas olan stüdyo derslerinde verilen stüdyo konularının desteklemesi esastır.

Öğretim üyesi sayısının fazla olması mimarlık eğitimi de dahil olmak üzere tüm lisans ve lisansüstü eğitim verilen kurumlar için önem arz etmektedir. Öğretim elemanının sayısının fazla olması doğrudan verilen derslerin çeşitliliğinin sağlanmasında ve tasarım eğitiminde farklı tasarım anlayışına sahip yürütücüler tarafından stüdyo derslerinin yürütülmesine imkân tanımaktadır.

Böylelikle daha esnek ve çeşitli uzmanlıklara sahip eğitimlerin verilmesi kolaylaşır.

Özellikle dört yıl gibi sıkıştırılmış bir programda verilen mimarlık eğitiminde etkinlik sayıları uluslararası düzeyde kabul edilen yeterliliklere erişimde oldukça değerli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle mimari yarışmalar gibi enformel çalışmaların öğrencilerin gelişimini desteklediği görülmektedir (Dinçer vd., 2022).

Teknoloji her geçen gün mimarlık pratiğinin gerçekleşmesinde daha fazla pay sahibi olmaya başlamıştır. Teknoloji tabanlı dersler ile tasarım, sunum, simülasyon, üretim gibi pek çok mimari üretim aşamalarında var olması bu alandaki verilen dersleri oldukça değerli kılmaktadır.

Bu sebeple teknoloji dersleri ve mühendislik dersleri toplam ders saatine oranı özellikle yeni kategoriler açılarak incelenmiştir. Bu göstergeler dikkate alınarak Türkiye'deki mimarlık eğitimindeki kriterler gerekçeleri ile Tablo 1 hazırlanmıştır;

Tablo 1. Mimarlık Eğitimindeki Karşılaştırma Kriterleri ve Gerekçeler

Karşılaştırma Kriterleri	Gerekçeler
Konum	Farklı kentlerde mimarlık eğitimi alan öğrencilerin mimarlığı algılama ve mimarlığa bakışında da farklılıklar bulunmaktadır (Payaslı Oğuz vd., 2008).
Stüdyo Dersleri	Ayrıca mimarlık stüdyoları diğer derslerin yapısını kendine göre yorumlama, ders içerisine dahil etme ve mimari proje yapımı yeteneğinin geliştirmesinden dolayı mimarlık eğitiminin kalbi olduğunu söylenebilir. (Dutton, 1987)
Ders İçerikleri	UIA'ya göre Mimarlık ders programı, üniversite sistemindeki diğer disiplinlerin büyük çoğunluğundan farklı olarak, bir özel, ayrıcalıklı "esas merkez" konu, yani tasarım etrafında örgütlenir. (UIA, 2004).
Stüdyo Dışı Dersler	Tasarı Geometri ve Teknik Resim dersleri, yapı, mimarlık tarihi ve restorasyon dersleri mimari formasyonunda çok önemli bir konuma sahiptir. (Erten Bilgiç & Konak), (Tekeli, 2014), (Gül vd., 2013).
Seçmeli Dersler	Müfredat çeşitliliğinin sağlanması mimarlık eğitiminin meslek pratiği ile bütünleşmesinde ve eğitimin kalitesinin artırılması açısından önemlidir (Akgün, 2016).

Teknoloji Dersleri	Teknoloji, mimarlık alanında bir üretim aracı olarak kullanır (Akin, 2018). Teknolojik yenilikler mekânsal gereksinimleri değiştirmekte ve mekânsal gereksinimlerin yeterliliği eğitimin kalitesini etkilemektedir (Rzazade Yılmaz & Polat, 2020).
Mühendislik Dersleri	Mühendislik ve mimarlık eğitimlerinde disiplinler arası derslerin verilmesi eğitimde kaliteyi artırmaktadır (Lakot Alemdağ & Al Şensoy 2019).
Öğretim Üyesi Sayısı	Çeşitli uzmanlık alanlarında farklı sayıda öğretim üyesi istihdamı gerekliliği aranmalı ve mimariyi oluşturan ders gruplarının ağırlığına bağlı olarak özellikle mimari tasarım stüdyolarında yapılanmanın gerekliliği dikkate alınarak akademik kadro oluşturulmalıdır. (Küçükdoğu vd., 2013).
Öğrenci Sayısı	Her eğitim kurumunun öğrenci sayısını eğitim verme kapasitesine göre ayarlanması eğitimin niteliği açısından oldukça önemlidir (Dostoğlu vd., 2013). Burada öğrenci sayısından ziyade öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının önemli olduğu düşünülmektedir.
Etkinlik Sayısı	Çalıştaylar, yarışmalar, stajlar, seminerler, konferanslar, sergiler, teknik geziler, kazılar vb. gibi, enformel çalışmalar mimarlık eğitiminde yadsınmaz bir öneme sahiptir (Polatoğlu & Vural, 2012)
Uluslararası Bağlantılar	Ulusal ve uluslararası düzeylerde kurumlar arası ilişkilerin küreselleşmesi mimarlık eğitimine olumlu katkı sağlamaktadır (Nalçakan & Polatoğlu, 2008). Diğer ülkelerden farklı mimari yaklaşımları olan insanlarla veya farklı disiplinlerle ve kültürlerle birlikte çalışma imkânı sunmak mimarlık eğitimine katkı sağlamaktadır (Rzazade Yılmaz & Polat, 2020).
Öğrenci Yarışmaları	Mimar adaylarının bizzat kendilerinin ya da bir ekibin parçası olarak dahil oldukları, yüksek derecede kaybetme olasılığının olduğu, kısa zaman aralığında belirli konulara/problemlere çözüm üretilmesi beklenen mimari yarışmalar, sonuçları ne olursa olsun mimarlık eğitim anlamında önemli kazançlar sağlamaktadır (Dinç, 2010).

BULGULAR

ÖSYM YÖK atlas verilerine göre (KKTC ve Balkanlar dâhil değildir) 2022 yılında toplam 101; 57 tane devlet üniversitesi, 44 tane vakıf üniversitesinde mimarlık bölümü yer almaktadır. Bu üniversitelerin eğitimleri birbirinden oldukça farklıdır. Genelinde odak nokta mimari tasarım stüdyosudur. Bazı teknik üniversitelerdeki bölümler yapı-yapım bilgisi odaklı, bazı mimarlık bölümleri ise güzel sanatlar fakülteleri ile entegre

olmuştur. Türkiye'deki üniversitelerin kontenjanlarına göre toplam öğrenci sayısı 31.213'tür. Devlet üniversitelerinin öğrenci sayısı 21.150'dir. Vakıf üniversitelerinin öğrenci sayısı 10.063'tür. Aşağıdaki tablolarda yer alan üniversitelerin bilgileri 2022 yılı mart ayı YÖKSİS verileri, üniversitelerin Bologna Bilgi paketleri ve üniversitede web sitelerinden elde edilmiştir. Çalışmada yer alan grafiklerin daha iyi anlaşılması adına Tablo 2'de lejant oluşturulmuştur.

Tablo 2. Lejant Tablosu

Devlet Üniversiteleri	Lejant	Vakıf Üniversiteleri	Lejant
Abdullah Gül Ü.	D1	Alanya Hamdullah Emin Paşa Ü.	V1
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Ü.	D2	Altınbaş Ü.	V2
Akdeniz Üniversitesi	D3	Antalya Bilim Ü.	V3
Aksaray Üniversitesi	D4	Atılım Ü.	V4
Alanya Alâeddin Keykubat Ü.	D5	Avrasya Ü.	V5
Ankara Yıldırım Beyazıt Ü.	D6	Bahçeşehir Ü.	V6
Artvin Çoruh Ü.	D7	Başkent Ü.	V7
Atatürk Ü.	D8	Beykent Ü.	V8
Balıkesir Ü.	D9	Beykent Ü.	V9
Bingöl Ü.	D10	Beykoz Ü.	V10
Bolu Abant İzzet Baysal Ü.	D11	Çankaya Ü.	V11

ISSN Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

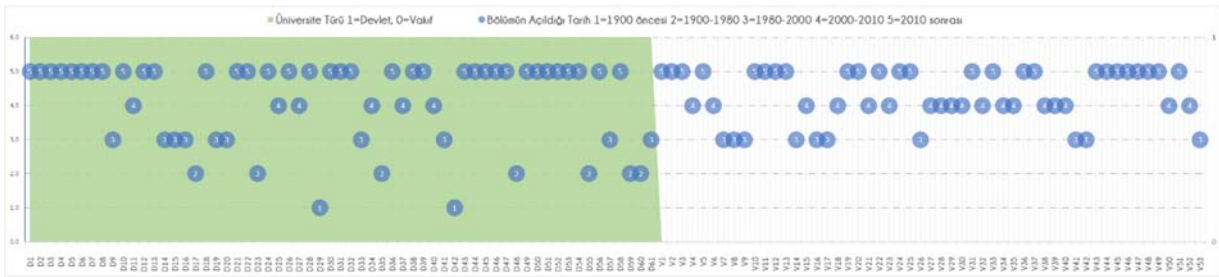
Mayıs / Haziran / Temmuz / Ağustos Yılı: 2023 Sayı: 29 Yaz Dönemi

May / June / July / August Year: 2023 Issue: 29 Summer Term

Burdur Mehmet Akif Ersoy Ü.	D12	Doğuş Ü.	V12
Bursa Teknik Ü.	D13	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Ü.	V13
Bursa Uludağ Ü.	D14	Haliç Ü.	V14
Çukurova Ü.	D15	Hasan Kalyoncu Ü.	V15
Dicle Ü.	D16	Işık Ü.	V16
Dokuz Eylül Ü.	D17	İhsan Doğramacı Bilkent Ü.	V17
Düzce Ü.	D18	İstanbul Arel Ü.	V18
Erciyes Ü.	D19	İstanbul Aydın Ü.	V19
Eskişehir Osmangazi Ü.	D20	İstanbul Ayyansaray Ü.	V20
Eskişehir Teknik Ü.	D21	İstanbul Bilgi Ü.	V21
Fırat Ü.	D22	İstanbul Esenyurt Ü.	V22
Gazi Ü.	D23	İstanbul Gedik Ü.	V23
Gaziantep Ü.	D24	İstanbul Gelişim Ü.	V24
Gebze Teknik Ü.	D25	İstanbul Gelişim Ü.	V25
Harran Ü.	D26	İstanbul Kültür Ü.	V26
Hatay Mustafa Kemal Ü.	D27	İstanbul Medipol Ü.	V27
İskenderun Teknik Ü.	D28	İstanbul Medipol Ü.	V28
İstanbul Teknik Ü.	D29	İstanbul Okan Ü.	V29
İstanbul Teknik Ü.	D30	İstanbul Okan Ü.	V30
İstanbul Ü.	D31	İstanbul Rumeli Ü.	V31
İzmir Demokrasi Ü.	D32	İstanbul Sabaattin Zaim Üniversitesi	V32
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	D33	İstanbul Sağlık ve Teknoloji Ü.	V33
Karabük Ü.	D34	İstanbul Ticaret Ü.	V34
Karadeniz Teknik Ü.	D35	İstanbul Yeni Yüzyıl Ü.	V35
Kırklareli Ü.	D36	İstinye Üniversitesi	V36
Kocaeli Ü.	D37	İstinye Üniversitesi	V37
Konya Teknik Ü.	D38	İzmir Ekonomi Ü.	V38
Manisa Celal Bayar Ü.	D39	Kadir Has Üniversitesi	V39
Mardin Artuklu Ü.	D40	KTO Karatay Üniversitesi	V40
Mersin Ü.	D41	Maltepe Ü.	V41
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü.	D42	Maltepe Ü.	V42
Muğla Sıtkı Koçman Ü.	D43	MEF Ü.	V43
Munzur Ü.	D44	Nişantaşı Ü.	V44
Necmettin Erbakan Ü.	D45	Nişantaşı Ü.	V45
Niğde Ömer Halisdemir Ü.	D46	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	V46
Ondokuz Mayıs Ü.	D47	Özyeğin Ü.	V47
Orta Doğu Teknik Ü.	D48	Özyeğin Ü.	V48
Pamukkale Ü.	D49	TED Ü.	V49
Recep Tayyip Erdoğan Ü.	D50	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Ü.	V50
Sakarya Ü.	D51	Toros Ü.	V51
Samsun Ü.	D52	Yaşar Ü.	V52
Siirt Ü.	D53	Yeditepe Ü.	V53
Sivas Cumhuriyet Ü.	D54		
Süleyman Demirel Ü.	D55		
Tekirdağ Namık Kemal Ü.	D56		
Trakya Ü.	D57		
Van Yüzcüncü Yıl Ü.	D58		
Yıldız Teknik Ü.	D59		
Yıldız Teknik Ü.	D60		
Yozgat Bozok Ü.	D61		

Türkiye'deki mimarlık eğitiminin başlangıcı 1882 yılına dayanmaktadır (Şekil 1). Cumhuriyet ile mimarlık eğitimi üniversiteler nezdinde ivme kazanmış, yurt dışından getirilen mimarlık hocaları ile eğitim nitelikli hale getirilmesi hedeflenmiştir (Durukan Kopuz, 2018). İlk mimarlık eğitiminin İstanbul'daki üniversiteler aracılığı ile verildiği görülse de 1950'li yıllarda Ankara 'da mimarlık eğitimine başlanmasıyla mimarlık eğitimi Anadolu'da verilmeye başlamıştır. 1980'lerde Anadolu'nun periferinde diğer devlet üniversitelerinde kurulmasıyla mimarlık eğitimi ülke geneline yayılmaya başlamıştır. O tarihler itibarıyla vakıf üniversitelerinin kurulmasıyla mimarlık

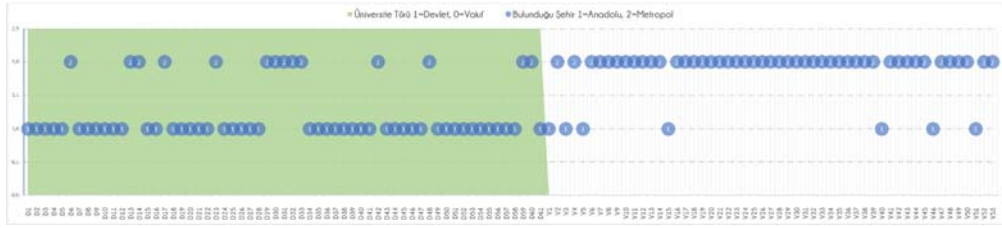
eğitimi çeşitlenmiştir. Grafik incelendiğinde 2010'lu yıllara kadar devlet üniversitelerine kıyasla daha fazla artan vakıf üniversitelerine dikkat çekmektedir (Şekil 1). Artan vakıf üniversitelerindeki mimarlık bölümlerinin sayısı 2010'lu yıllara gelindiğinde devlet üniversitelerini geçtiği görülmektedir. 2010 sonrası mimarlık bölümlerinin sayısının aşırı derecede arttığı gözlemlenmektedir. Bu tarih aralığında özellikle devlet üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin sayısının fazlalığı göze çarpmaktadır. Mimarlık bölümlerinin ülke nüfusuna paralel olarak artan sayısı bu tarihler itibarıyla kırılmış, ülke nüfusu ile orantısız bir artış yaşanmıştır.

Şekil 1. Mimarlık Bölümlerinin Üniversitelerde Açıldığı Tarih

Anadolu'da bulunan devlet üniversitelerindeki mimarlık bölümlerinin sayısının vakıf üniversitelerindeki mimarlık bölümlerine oranının fazla olduğu görülmektedir (Şekil 2). Vakıf üniversitelerindeki mimarlık bölümlerinin daha çok metropollerde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Son dönemlerde açılan devlet üniversiteleri bölümlerinin büyük bir

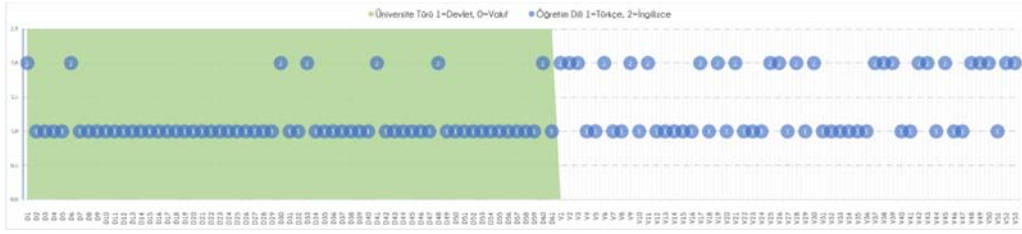
bölümünün Anadolu'da açıldığı görülmektedir. Vakıf Üniversitelerinde ise son dönemde açılan üniversiteler incelendiğinde metropollerde artış yaşandığı görülmektedir. Bu durum öğrenci kentlerin oluşmasına, küçük nüfuslu kentlerin öğrenci bazlı ekonomi yapısına bürünmesine neden olmuştur.

Şekil 2. Mimarlık Bölümlerinin Buldukları Şehirler

Devlet üniversitelerindeki mimarlık bölümlerindeki öğretim diline Türkçe'nin hâkim olduğu görülmektedir (Şekil 3). Vakıf

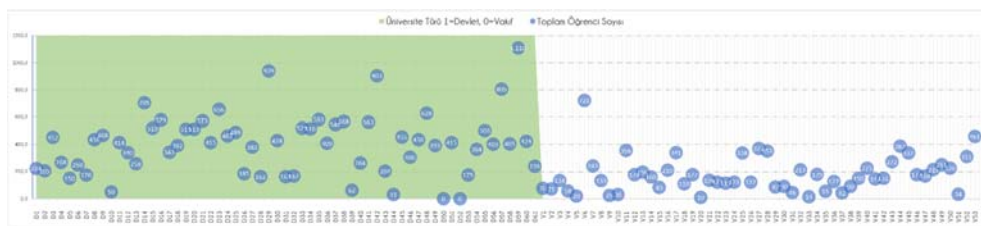
üniversitelerindeki mimarlık bölümlerinde ise İngilizce ile Türkçe'nin dengeli bir şekilde dağıldığı söylenebilir.

Şekil 3. Mimarlık Bölümlerinin Öğretim Dilleri

Devlet üniversitelerinde mimarlık bölümlerindeki öğrenci sayılarının vakıf üniversitelerindeki öğrenci sayılarına oranının fazlalığı dikkat çekmektedir (Şekil 4). Devlet üniversitelerindeki öğrenci sayılarının 200-600 (ortalama 401 öğrenci) bandında yoğunlaştığı görülürken bu aralık vakıf üniversitelerinde 0-200 (ortalama 178 öğrenci) arasında olduğu söylenebilir. En çok

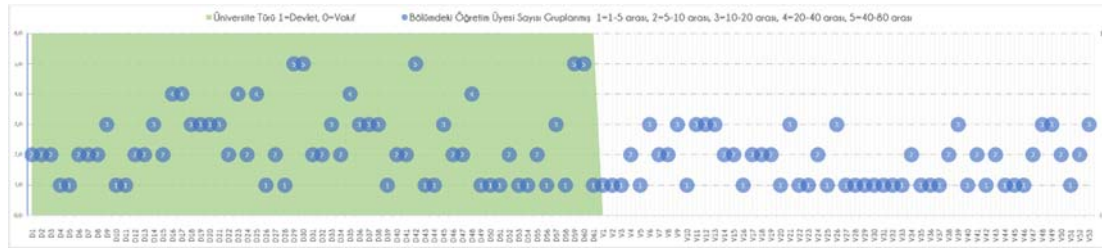
öğrencinin 1110 öğrenci ile Yıldız Teknik Üniversitesinde olduğu görülürken en az öğrencinin bugün itibari ile öğrenci almamış bölümler çıkarıldığında 10 öğrenci ile İstanbul Ayvansaray Üniversitesi olduğu görülmektedir. Öğrenci sayıları incelendiğinde devlet ve vakıf üniversiteleri arasında kontenjanların eşit şekilde dağılmadığı söylenebilir.

Şekil 4. Mimarlık Bölümlerindeki Toplam Öğrenci Sayıları

Devlet üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin öğretim üyesi sayılarının vakıf üniversitelerindeki öğretim üyesi sayılarına göre oranının fazlalığı dikkat çekmektedir (Şekil 5). Devlet üniversitelerindeki öğretim üyesi sayılarının ortalaması on üçken, vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayılarının ortalamasının altı olduğu söylenebilir. Vakıf üniversitelerindeki öğretim üye sayısının hiçbir üniversitede yirminin üzerine

çıkmadığı görülmektedir. En çok eğitimciye sahip devlet okullarının ise İstanbul Teknik Üniversitesinin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinin ve Yıldız Teknik Üniversitesinin olduğu söylenebilir. Öğretim üye sayılarının devlet üniversitelerinde on yedi üniversitede, vakıf üniversitelerinde ise yirmi altı üniversitede bölümün açılması için sağlanan asgari sayıda öğretim üyesi olduğu görülmektedir.

Şekil 5. Mimarlık Bölümlerindeki Öğretim Üyesi Sayıları

Vakıf üniversitelerindeki mimarlık bölümlerindeki yarı zamanlı öğretim görevlisi sayılarının devlet üniversitelerindeki yarı zamanlı öğretim görevlisi sayılarına göre oranının fazlalığı dikkat çekmektedir (Şekil 6). Vakıf üniversitelerindeki yarı zamanlı öğretim görevli sayılarının ortalaması on altıyken, devlet üniversitelerinde yarı zamanlı öğretim

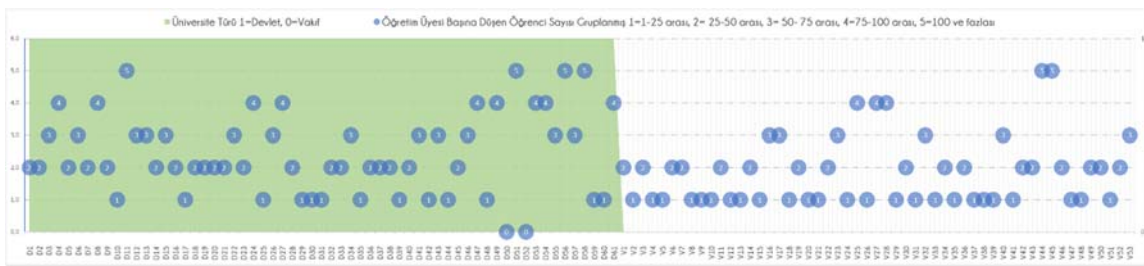
görevlisi sayılarının ortalamasının üç olduğu söylenebilir. Vakıf üniversitelerinin eğitimci ihtiyacını yarı zamanlı öğretim görevlilerinden karşıladığı görülmektedir. En çok yarı zamanlı öğretim görevlisi barındıran kurumların İstanbul Bilgi Üniversitesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi olduğu grafikten anlaşılmaktadır.

Şekil 6. Mimarlık Bölümlerindeki Yarı Zamanlı Öğretim Görevlisi Sayıları

Öğrenci sayılarına paralel olarak devlet üniversitelerindeki mimarlık fakültelerinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının fazla olduğu görülmektedir (Şekil 7). Devlet üniversitelerinde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde öğretim üyesi başına düşen

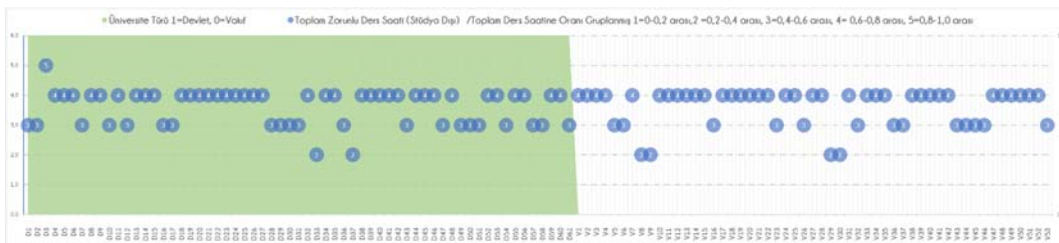
öğrenci sayısının yüzün üzerinde olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde de Nişantaşı Üniversitesinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının yüzün üzerinde olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde bu oranın daha dengeli dağıldığı söylenebilir.

Şekil 7. Mimarlık Bölümlerindeki Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayıları

Mimarlık bölümlerinde toplam stüdyo dışı zorunlu ders saatinin / toplam ders saatine oranı incelendiğinde üniversiteler arası dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir (Şekil 8). Devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde ortalama 0,7 olduğu görülmektedir. Akdeniz Üniversitesinde bu oran 0,9 ile en yüksek değerde

bulunmaktadır. Toplam ders saatinin (teorik+pratik) toplam zorunlu ders saatine yakın değerde olması bu değer yüksek olmasına sebep olmuştur. Toplam zorunlu ders saatinin (teorik+pratik) Akdeniz Üniversitesinde diğer üniversitelere göre en az saat olduğu tespit edilmiştir.

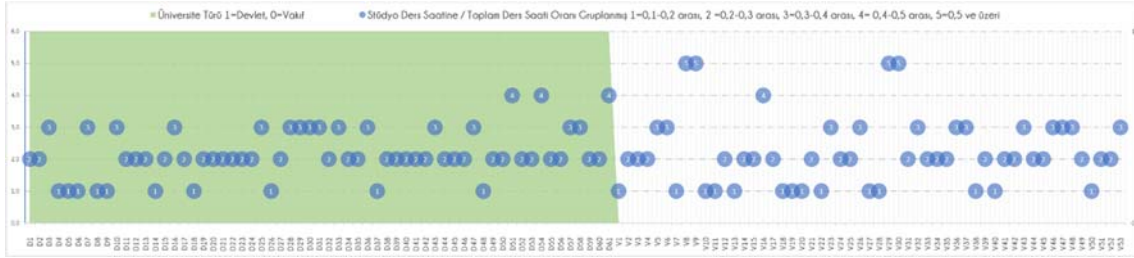
Şekil 8. Toplam Zorunlu Ders Saati (Stüdyo Dışı) / Toplam Ders Saatine Oranı

Mimarlık bölümlerinde stüdyo ders saatinin/toplam ders saatine oranı

incelendiğinde üniversiteler arası dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir (Şekil 9).

Devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde ortalama 0,3 olduğu görülmektedir. Beykent Üniversitesi ve Okan Üniversitesinde bu oran 0,7 ve 0,6 ile en yüksek değerlerde bulunmaktadır. Toplam

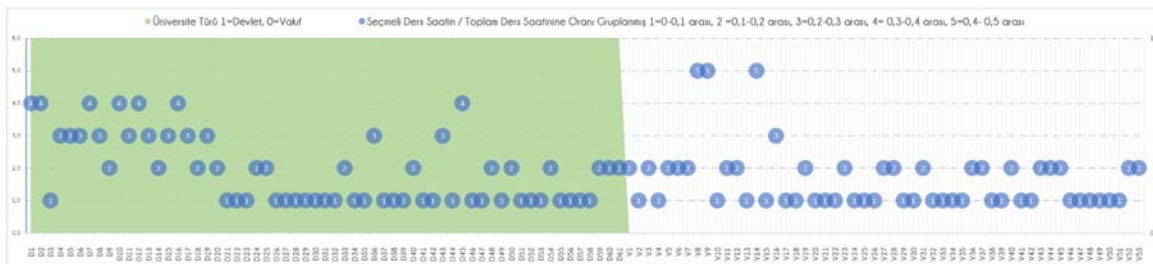
ders saatinin (teorik+pratik) bu üniversitelerde 83 saatle en düşük saatte olması bu oranın yüksek olmasına sebep olmuştur.

Şekil 9. Stüdyo Ders Saati / Toplam Ders Saatine Oranı

Mimarlık bölümlerinde seçmeli ders saatinin / toplam ders saatine oranı incelendiğinde üniversiteler arası dengeli bir dağılım olduğu görülmektedir (Şekil 10). Devlet üniversitelerinde ve vakıf üniversitelerinde ortalama 0,3 olduğu görülmektedir. Beykent Üniversitesi ve Haliç Üniversitesinde bu oran 0,5 ile en yüksek değerlerde bulunmaktadır. 7

devlet üniversitesinde belirtilen aralığın diğer üniversitelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sebeple devlet üniversitelerinde seçmeli ders saatinin (ortalama 35) vakıf üniversitelerine (ortalama 29) göre daha fazla olduğu değerine ulaşmıştır.

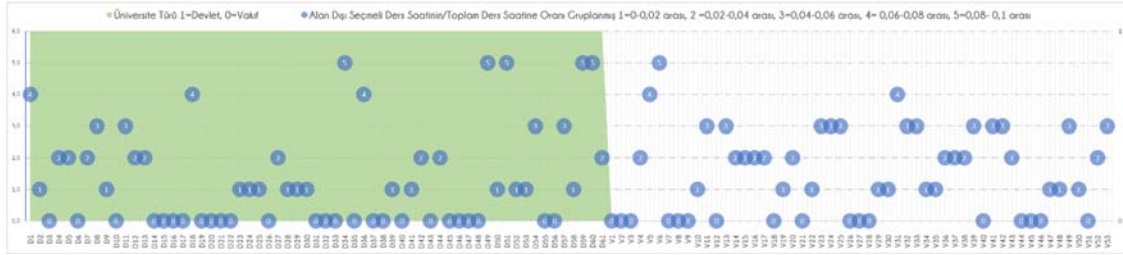
Şekil 10. Seçmeli Ders Saatinin / Toplam Ders Saatine Oranı

Mimarlık bölümlerinde alan dışı seçmeli ders saatinin / toplam ders saatine oranı incelendiğinde üniversiteler arasında farklılıklar dikkat çekmektedir (Şekil 11). Bazı üniversitelerde hiç alan dışı ders

bulunmuyorken bazı üniversitelerde fazla sayıda alan dışı ders bulunmaktadır. En çok alan dışı seçmeli ders veren üniversite Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesidir. Alan dışı seçmeli dersler toplam ders saatine

oranlandığında Karabük Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesinin en yüksek ortalamada değer aldıkları görülmektedir. Bu oranın yüksek

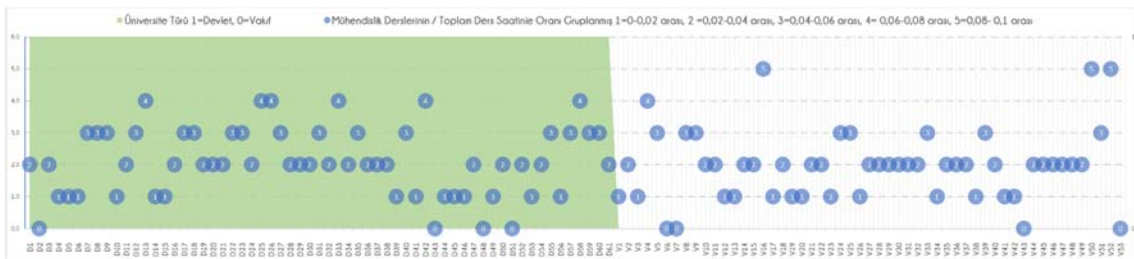
olmasının üniversite içerisinde seçmeli derslerin üniversite senatoları tarafından zorunlu tutulmasına bağlı olarak değiştiği düşünülmektedir.

Şekil 11. Alan Dışı Seçmeli Ders Saatinin / Toplam Ders Saatine Oranı

Mimarlık bölümlerinde mühendislik ders saatini / toplam ders saatinde oranı incelendiğinde üniversiteler arasında bazı üniversiteler hariç dengeli bir dağılım görülmektedir (Şekil 12). Bahçeşehir Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi ve Yaşar Üniversitesi bu alandan

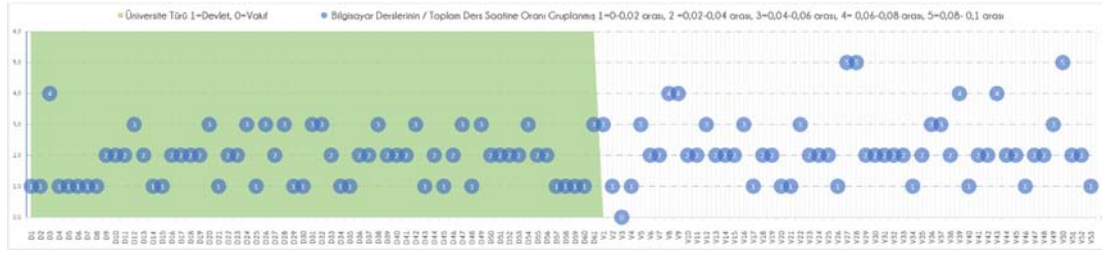
en yüksek orana sahip üniversiteler olarak dikkat çekmektedir. Bu alanda vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerine oranla daha yüksek oranda üniversiteleri bulunsa da ortalama değerler her ikisi içinde 0,04 değerindedir.

Şekil 12. Mühendislik Derslerinin / Toplam Ders Saatine Oranı

Mimarlık bölümlerinde verilen bilgisayar ders saatini/toplam ders saatinde oranı incelendiğinde üniversiteler arasında bazı üniversiteler hariç dengeli bir dağılım gözükmemektedir (Şekil 13). Bahçeşehir Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji

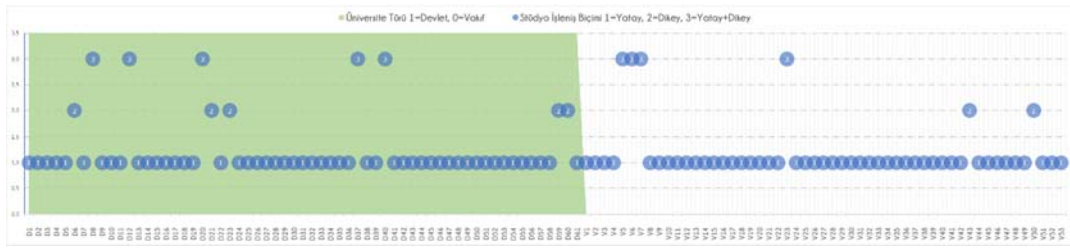
Üniversitesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi bu alandan en yüksek orana sahip üniversiteler olarak dikkat çekmektedir. Bu alanda vakıf üniversitelerinin devlet üniversitelerine oranla daha yüksek oranda bilgisayar dersi verdiği görülmektedir.

Şekil 13. Bilgisayar Derslerinin / Toplam Ders Saatinde Oranı

Mimarlık bölümlerinde stüdyo işleniş biçimleri incelendiğinde üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun yatay stüdyo ile mimari proje derslerini yürüttüğü görülmektedir (Şekil 14). Devlet üniversitelerinden Eskişehir Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesinin, vakıf üniversitelerinden MEF Üniversitesinin ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin mimari proje derslerini dikey stüdyo olarak gerçekleştirdiği

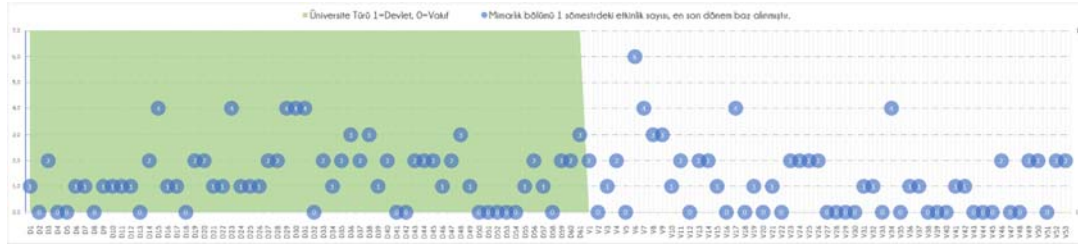
görülmektedir. Devlet üniversitelerinden Atatürk Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesinde ve vakıf üniversitelerinden Avrasya Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesinde mimari proje derslerinin yatay ve dikey stüdyo olarak birlikte yürütüldüğü görülmektedir.

Şekil 14. Stüdyo İşleniş Biçimleri

Mimarlık bölümlerinde araştırmanın yapıldığı son bir dönemdeki etkinlik sayıları baz alındığında devlet üniversitelerinin 1,40 etkinlik ortalaması ile vakıf üniversitelerinin 1,18 etkinlik ortalamasından yüksek olduğu

görülmektedir (Şekil 15). Bahçeşehir Üniversitesinin en fazla etkinlik sayısı ile diğer üniversitelerin önünde olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 15. Mimarlık Bölümü En Son Bir Dönemdeki Etkinlik Sayıları

Mimarlık bölümlerinin Erasmus bağlantılarının üniversitelere göre çeşitlilik gösterdiği görülmektedir (Şekil 16). Devlet üniversitelerinin bu alanda bağlantılarının vakıf üniversitelerine göre daha aktif

oldukları grafikten anlaşılmaktadır. Üniversitelerin Erasmus dışında dünya ile farklı bağlantılarının olduğu araştırmada görülse de mimarlık bölümü adına detaylı bir bilgiye erişilememiştir.

Şekil 16. Bölümlerin Erasmus Bağlantıları

Sitelerinde mimarlık bölümlerinin öğrenci yarışmalarında başarı durumları gösterilmiştir (Şekil 17). Grafik incelendiğinde 13 devlet üniversitesinin ve 8 vakıf üniversitesinin başarılı olduğu görülmektedir. Bu üniversiteler son beş yılda kaç yarışma kazandıkları üniversitelerin web sayfalarında yer alan bilgilere göre incelendiğinde; devlet üniversitelerinde Akdeniz Üniversitesi (2), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (1), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (4), Gazi Üniversitesi (8) (son üç sene), İstanbul Teknik Üniversitesi (15). İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (8), Manisa

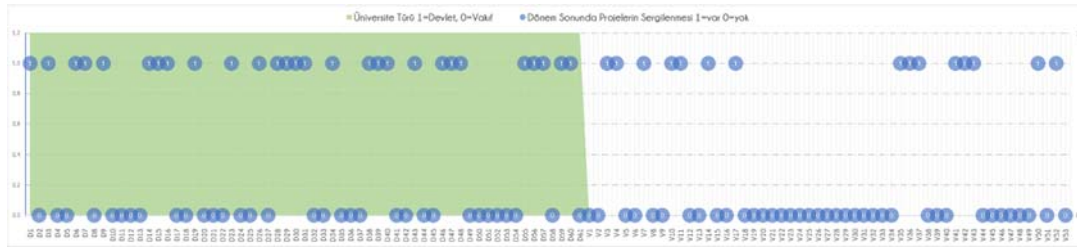
Celal Bayar Üniversitesi (1), Karabük Üniversitesi (10), Kocaeli Üniversitesi (1), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (1), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (4), Yıldız Teknik Üniversitesi (18) yarışma kazanılmıştır. Vakıf üniversitelerinde Çankaya Üniversitesi (4), Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi (5), İstanbul Bilgi Üniversitesi (3), İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (1), İzmir Ekonomi Üniversitesi (2), MEF üniversitesi (11), TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (4), Yaşar Üniversitesi (11) yarışma kazanılmıştır.

Şekil 17. Beş Senedeki Mimarlık Bölümlerindeki Öğrenci Yarışmalarında Başarı Sayıları

Mimarlık bölümlerinin dönem sonu proje sergileri incelendiğinde göre çeşitlilik gösterdiği görülmektedir (Şekil 18). Devlet üniversitelerin bu alanda bağlantılarının vakıf üniversitelerine göre daha aktif oldukları grafikten anlaşılmaktadır. Üniversitelerin sergilerinin genel olarak

bölümün ve üniversitelerin internet sitelerinde yapıldığı görülmektedir. Bazı bölümler proje sergilerini; Arkitera gibi sosyal platformunda yayınlarken bazıları sadece kendi web sitelerinde yayınlamaktadır.

Şekil 18. Dönem Sonunda Proje Sergilenmesi

Mimarlık bölümlerinin fakülte türlerinde devlet üniversitelerinin fakültelerinde mimarlık fakültelerinin ağırlıkta olduğu

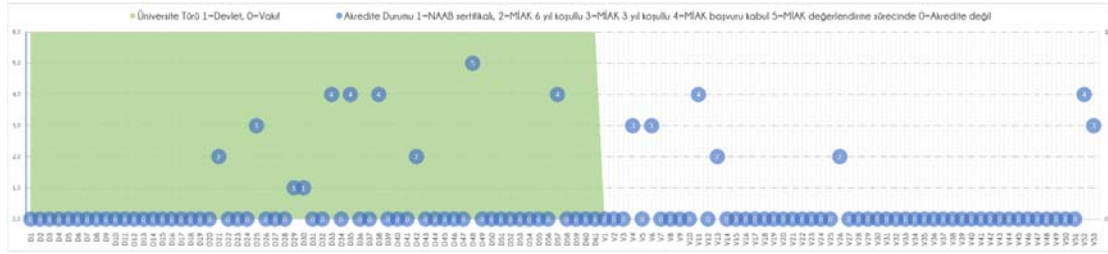
görülmektedir (Şekil 19). Vakıf üniversitelerinde mimarlık bölümlerinin bulunduğu fakültelerde çeşitlilik mevcuttur.

Şekil 19. Bölümlerin Fakülte Türleri

Sadece İstanbul Teknik Üniversite'nin NAAB sertifikalı olduğu görülmektedir (Şekil 20). Devlet üniversitelerinden; İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi MİAK'a kabul edilmiştir. Vakıf üniversitelerinden; Maltepe Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi MİAK'a kabul edilmiştir. Devlet üniversitelerinden; Dokuz

Eylül Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi MİAK değerlendirme sürecindedir. Vakıf Üniversitelerinden; Atılım Üniversitesi, TED Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Arel Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi MİAK değerlendirme sürecindedir.

Şekil 20. Bölümlerin Ulusal-Uluslararası Akredite Durumu

TARTIŞMA

Yukarıdaki sonuçlar doğrultusunda mimarlık okullarının devlet okulları ve vakıf okulları dışında pek çok parametreye ayrılmıştır. Kategorilere göre bütünleştirmek söz konusu değildir. Ancak dünyadaki üniversitelerle kıyaslandığında Türkiye'deki eğitim süresinin ortak bir hamle ile artırmak

gerektiği söz konusudur. Mimarlık eğitimi veren ülkelerdeki temel mimarlık eğitiminin verildiği QS World Dünya Akademik Üniversiteler 2022 Sıralamasına (Quacquarelli Symonds, 2022) giren önemli kurumlar incelendiğinde Türkiye'deki ve Yurtdışındaki üniversitelerin karşılaştırılmasına yer verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Türkiye'deki ve Yurtdışındaki Mimarlık Eğitimi Veren Kurumların Karşılaştırılması (Tablodaki bilgiler üniversitelerin WEB sitelerinden elde edilmiştir, 2023)

Karşılaştırma Kriterleri	Türkiye'de Mimarlık Eğitimi Veren Kurumlar	Yurtdışındaki Mimarlık Eğitimi Veren Kurumlar (ABD, Kanada, İngiltere, Fransa, Hollanda, Almanya, İtalya, İsviçre)
Eğitim Süresi	4 yıl	5-6 yıl
Toplam Kredi	240	144-360
Konum	İstanbul, Ankara gibi metropollerde yoğunlaşmış olmasına rağmen son 10 yıldır Anadolu'nun periferine yayılmıştır.	Genellikle metropol şehirlerde eğitim verilmektedir.

Stüdyo Dersleri	Mimari tasarım stüdyosu mimarlık eğitiminin temel yapı taşı olarak kabul edilmektedir.	Mimari tasarım stüdyosu diğer tüm derslerin toplamının yarısını kapsamaktadır.
Ders İçerikleri	Türkiye'deki mimarlık eğitimi mimari tasarım, yapı bilgisi, restorasyon ve mimarlık tarihi etrafında örgütlenir.	Tasarım, Teknoloji, Bina, Koruma, Şehircilik, Yapı, Mimarlık Tarihi, Malzeme Bilgisi, Yapı Fiziği ana ders gruplarındandır.
Seçmeli Dersler	İç mekân tasarımı, Endüstriyel tasarım, gölge, maket, fotoğraf, peyzaj, bilgisayar destekli tasarım, grafik tasarım, çevre tasarımı, mekân algısı, Osmanlı mimarisi, Cumhuriyet dönemi mimarisi, antik dönem mimarlık tarihi gibi dersler bulunmaktadır.	Peyzaj, Algı, Sunum, Proje yönetimi, Fotoğraf, mühendislik dersleri, estetik, etik, ahlak, istatistik, iç mimarlık, hukuk, ekonomi seçmeli dersleri yer almaktadır.
Teknoloji Dersleri	Bilişim dersleri yer almaktadır. Bazı bölümlerde VR, Üç boyutlu yazıcıdan tasarım ürününe erişim hızlı bir şekilde sağlanmaktadır.	Devlet destekleri bilimsel araştırma projeleri desteğiyle sanayi- üniversite desteği ile üretim sürecini gözlemlemeye sahip olunmaktadır.
Öğretim Üyesi Sayısı	Metropol kentlerdeki mimarlık okullarında öğretim üye sayısı yeterli düzeydedir. Ancak son 10 yılda açılan sayısı oldukça fazla olan Anadolu'daki üniversitelerin ve bazı vakıf üniversitelerinde öğretim üye sayısı oldukça yetersizdir.	Öğretim üyesi ve öğretim elemanı sayısı bütün üniversitelerde yeterli düzeydedir.
Öğrenci Sayısı	Öğrenci sayıları her geçen yıl YÖK'ün verdiği kontenjan artırılması sebebiyle artmaktadır. Bu durum mevcut okullardaki mekânsal konfor ve eğitim kalitesi olumsuz etkilemektedir.	Öğrenci sayıları her öğretim üyesi için 10-15 öğrenci olduğu için öğretim üyeleri kendi bilimsel çalışmalarını rahat yürütebilmektedir.
Etkinlik Sayısı	Çalıştaylar, yarışmalar, stajlar, seminerler, konferanslar, sergiler, teknik geziler, kazılar vb. gibi, enformel çalışmalar yapılmaktadır.	Çalıştaylar, yarışmalar, stajlar, seminerler, konferanslar, sergiler, teknik geziler, kazılar vb. gibi, enformel çalışmalar yapılmaktadır.
Uluslararası Bağlantılar	Uluslararası düzeyde Erasmus ve Mevlâna değişim programları mevcuttur. Ulusal düzeyde de Farabi programı mevcuttur.	Uluslararası düzeyde Erasmus programları mevcuttur.
Öğrenci Yarışmaları	Ulusal ve uluslararası düzeyde birçok yarışmalara katılım sağlanmaktadır.	Uluslararası düzeyde birçok yarışmalara katılım sağlanmaktadır.

Tablo 4'te verilen yurt dışındaki üniversiteler ile ülkemizdeki üniversitelerle karşılaştırıldığında ülkemizdeki eğitim daha kısa, dört yıl sürmektedir. Yurtdışındaki mimarlık okullarında eğitim genelinde beş veya altı yıl sürmektedir. Stüdyo eğitimi karşılaştırıldığında % oranları bir gruplamaya tabi olmamakla beraber değişkenlik göstermektedir. Yurt dışındaki üniversitelerin mimari tasarım stüdyo eğitimi

24-180 saat arasında değişmektedir. Ülkemizdeki üniversitelerin mimari tasarım stüdyo eğitimi 42-96 saat arasında değişmektedir. Yurt dışındaki üniversitelerin toplam ders saatleri 144-360 saat arasında değişmektedir. Ülkemizdeki üniversitelerin çoğunda 240 Saat'tir. Türkiye Dünya genelinin ortasında yer almaktadır. Ülkemizdeki üniversitelerin eğitim yılı az ama ders saati çok olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Yurtdışındaki Mimarlık Eğitimi Veren Kurumlar (Tablodaki bilgiler üniversitelerin web sitelerine göre yapılmıştır, 2022)

Üniversite/ Kuruluş Yılları	Mimarlık Eğitimi Süresi	Toplam Ders Kredisinde Stüdyo Dersinin Oranı %	Stüdyo Derslerinin Toplam Kredisi	Toplam Kredi (AKTS)
ABD-Massachusetts Institute of Technology (1861)	2 yıl (mesleki hazırlık)+ 3 yıl	% 43.75	84	192
ABD- University of California (1868)	2 yıl (temel mesleki)+ 3 yıl (lisansüstü)	% 12.36	23	186

ABD-Yale University (Özel) (1701)	3 (meslek öncesi hazırlık)+3	% 21.11	108	228
Kanada- McGill University (1821)	4+1.5 yıl (lisansüstü)	% 13.5	24	178
İngiltere-Manchester School of Architecture (1824)	3yıl (temel mesleki)+2 yıl (staj)	% 50	180	360
İngiltere-The Bartlett School Of Architecture (1841)	5 yıl	% 58.33	105	180
Fransa- University of London Institute in Paris (1904)	3 yıl (temel mesleki)+2 yıl master	% 56.25	180	320
Hollanda-Delft University of Technology (1842)	5 yıl	% 40	60	150
Almanya- Berlin Teknik Üniversitesi (1879)	5 yıl	% 42.77	77	180
İtalya-Milano Politeknik (1863)	5 yıl	% 20	70	350
İsviçre-ETH Zurich Üniversitesi (1855)	4 yıl	% 48.88	88	180

Konuya mimarlık eğitiminin akreditasyonu açısından baktığımızda ülkemizde çeşitli sorunlar öne çıkmaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyon süreci içinde, mimarlık mesleğinin eğitime yansıyan konularında (eğitim süresi, uzmanlık, staj, yetkinlikler, yüksek lisans eğitiminin tüm mimarlık eğitimi içindeki konumu ve niteliği vb.) belirsizlikler bulunmaktadır. AB üyesi ülkelerde mimarlık eğitimi veren üniversitelerin öğretim programları arasında belli bir uyumun sağlanması gerekirken, AB üyesi olmayan Türkiye'de mimarlık eğitiminde dünyayla entegrasyon açısından belirsizlikler ve çözümsüzlükler sürmektedir (Dostoğlu, 2010). The National Architectural Accrediting Board (NAAB) Amerika Birleşik Devletleri'nde "profesyonel" diploma veren eğitim kurumlarını akredite eden tek kuruluştur. Bu kuruluş fiziksel olanaklar, bilgi kaynakları, finansal kaynaklar, idari yapı, profesyonel dereceler ve ders programı, öğrenci performans kriterleri, öğrenci performans kriterleri matrisi gibi birçok kriter ölçüt alınmıştır. NAAB gibi ülkemizde de MİAK ulusal akredite platformu çalışmalarının kapsamını genişletilmelidir. Ülkemizdeki mimarlık eğitimi uluslararası

düzeyde YÖK'ün çalışmaları ile altı yıla çıkarılarak akredite edilmelidir. MİAK mimari tasarım stüdyosu müfredatı özelinde müfredat belirlemesi gerekmektedir. Ulusal akredite platformu olan MİAK küresel iş birliği sağlayarak uluslararası düzeyde olmalıdır. Uluslararası kabul standartlarını sağlayarak, ülkemizdeki her mimarlık okulu kendi öz kimliğini devam ettirmeli ve MİAK'a üye olmalıdır. Öte yandan Türkiye'deki üniversitelerin kendi fikirlerini ifade etmeleri, ayrı perspektifte konumlanmaları, tanımlı düşünce yapısı her okul için özgün olmaktadır. Bu akreditasyonlaşma süreci ile kurumsal öz kimlikleri zedelenmeden gerçekleştirilmelidir.

SONUÇ

Gerçekleştirilen analiz ile bu alanda eğitim veren kurumların yapılanmaları ile ilgili detaylı veriler elde edilmiştir. Bu veriler eğitim veren kurumların ve mimarlık eğitimi almak isteyen öğrencilere bir rehber niteliği taşımaktadır. Bununla beraber çalışmanın sonuç kısmında mimarlık bölümlerinin sayısı ve kontenjanların artışı, mimarlık eğitiminin kurgusu, eğitimin süresi ve uzmanlaşma olarak sonuçlar üç kısımda irdelenmiştir.

Mimarlık Bölümlerinin Sayısı ve Kontenjanların Artışı; Son zamanlarda Türkiye’de mimarlık eğitimi veren okulların sayılarının artmasıyla birlikte kurumlar arası eğitim seviyesinin farkının değiştiği görülmektedir. Okulların sayısı arttıkça özellikle hem vakıf hem de Anadolu’nun periferindeki devlet okullarında öğretim elemanı sayısının yetersiz kaldığı görülmektedir. Yapılan araştırma göstermiştir ki ortak bir işleyiş biçimi okullara uygulansa bile akademik kadrolar ve öğrenci sayılarında dengesizlik uygulamada problemler yaratmaktadır. Bu nedenle kontenjanlar ve öğretim kadroları ülke çapında üst bir bakışla düzenlenmeli ve nitelik açısından güçlendirilmelidir. Özellikle vakıf üniversitelerinde öğretim üye sayısı ve kontenjanlar arasında dengeli bir dağılım göstermemektedir. Dışarıdan destek alınarak yarı zamanlı öğretim üyeleri tarafından karşılanmaktadır. Bu süreç kısa vadede çözüm getirirse de özellikle uzun vadede eğitimin niteliğinin ölçüldüğü diğer parametrelerde aksaklıklara ve yetersizliklere neden olmaktadır.

Mimarlık Eğitiminin Kurgusu: Eğitimin Süresi ve Uzmanlaşma; Mimarlık eğitimi konuları için üniversiteler arası açık bir kaynak kullanımı ortak bir eğitimin verilmesi önemli olabilir. Geçmiş yıllarda isim bazlı ve nicelik bakımından bazı üniversiteler öne çıkıyor gibi görünse de günümüzde sadece eğitim kalitesinin öne çıktığı görülmektedir. Eğitimin genel anlamda bireysele evrilmesi öğrenci yarışmalarında elde edilen derecelerde destekleyen niteliktedir. Okul dışı eğitimlerin ve etkinliklerin artırılması

mimarlık eğitimine özellikle sıkıştırılmış ders programlarının yerine çok yararlı olacağı açıktır. Mimarlık eğitimin kabuğundan çıkararak bir hayat biçimi olarak öğrenciye aktarılması için enformel eğitimler, uluslararası bağlantılar günümüzün dünyasında oldukça önemli bir yere sahiptir fakat ne yazık ki araştırma sonuçları birçok eğitim veren kurumun bu kriterlerden birini dahi sağlamadığı görülmektedir. Bu durumun etmenleri incelendiğinde eğitim veren kurumun eğitime başlama tarihi ve bulunduğu şehrin etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca yıllar öncesinden verilen ders içeriklerinin zaman içerisinde güncellenmediği görülmektedir. Teknolojinin, yapının ve yapım biçimlerinin değiştiği bir çağa ayak uydurabilen üniversitelerimizin sayılarının bir hayli az olduğu bu konuda vakıf üniversitelerinin daha önde olduğu söylenebilir. Mimarlık eğitimi Dünya Akademik Üniversite Sıralamasına giren önemli üniversiteler; ABD, İngiltere, Kanada, Fransa, İtalya’da olduğu gibi dört yıl temel mesleki eğitim sonrası iki yıl lisansüstü eğitim veya genişletilmiş mesleki iki yıl staj olmak üzere altı yıla çıkarılması önerilmektedir. Bu konuda MOBBİG (Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu) ile MİDEKON (Mimarlık Fakültesi Dekanları Konseyi) ortak çalışmalar yapmalıdır. Ülkemizdeki mimarlık okullarından mezun olan öğrencilerin dünyadaki diğer ülkedeki öğrencilerin standartlarına ulaşması ancak bu yolla sağlanacağı düşünülmektedir. YÖK tarafından mimarlık bölümü tıp ve diş hekimliği bölümleri gibi uygulamalı bilim olarak görülmemektedir. YÖK birçok teknik eğitimi

barındıran mimarlık bilim dalını uygulamalı bilimlere dahil etmelidir. Bu hareketten sonra mimarlık eğitiminin istenilen düzeye çıkacağı ön görülmektedir.

Ders Programı ve Stüdyo Dersleri; Üniversiteler arasında standart bir eğitimin verilmesi özgünlük kavramına aykırı bir hareket olarak dikkat çekmektedir. Özellikle buldukları şehirler itibari ile yeni eğitim vermeye başlayan kurumların diğer köklü kurumlara nazaran teknik donanım ve altyapının bulunmamasına rağmen aynı müfredatın dayatılması hem eğitimciler hem de öğrenciler için oldukça zorlayıcı bir süreç olmakla özgünlüğü yitirmelerine sebep olmaktadır. Böylelikle eğitim veren kurumlar herhangi bir kimliğe bürünememekte müfredatlarını düzenleyememektedir. Gerekli altyapının sağlanmadan akreditasyon süreçleri eğitim kurumlarına dayatılması hem eğitimciler hem de öğrenciler arasında sorunlara sebep olacağı açıktır. Kendi kimliklerini tamamlamamış eğitim kurumları böyle bir sürece dahil olma çabası tıpkı Türkiye'nin AB üyeliği gibi sancılı olacağı öngörülebilir. Mimarlık mesleği ile en yakın dirsek temasının olduğu mühendislik derslerinin diğer derslere oranı bu söylemi destekleyici niteliktedir. Bazı üniversitelerde neredeyse hiç mühendislik dersi verilmemektedir. Sadece mühendislik dersleri değil kültürel ve felsefi açıdan öğrencilere verilen derslerin mimari eğitiminde yetersiz kaldığı ders müfredatlarından anlaşılmaktadır. Mimarlık eğitiminin çok girdili yapısı ne yazık ki birçok üniversitemizde lisans dersleri kapsamında sağlanamamakta, tüm yük stüdyo derslerinin

üzerine kalmaktadır. Bu alanda seçmeli derslerin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bazı devlet ve vakıf üniversitelerindeki mimarlık eğitiminde teknolojik yeniliklerin kullanımının henüz yetersiz olduğu verilen dersler neticesinde görülmektedir. Ders içeriklerinde sadece sunuma yönelik dersler bulunurken uygulama-tasarım-analiz aşaması için derslerin lisans düzeyinde neredeyse hiç bulunmadığı görülmüştür. Mimarlık eğitiminin en önemli paydaşı olan stüdyo eğitimi tüm üniversitelerde en önemli bileşen olarak görülmektedir. Fakat uygulama alanlarında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar dikkate alındığında özellikle işleniş biçimleri dikkat çekmektedir. Öğretim üyesi ve öğrenci sayılarından bağımsız şekilde yatay, dikey ve karma stüdyo işleniş biçimleri görülmektedir. Program ve işleniş biçimlerin tekrar ettiği müfredatlara göre zaman içerisinde bu işleniş biçimlerinin de üniversiteler arasında yaygınlaşması beklenmektedir. Böylelikle aynı hedefler doğrultusunda eğitimin çeşitlenmesinin önünde engeller kalkacak eğitim veren kurumun yapısına göre stüdyo eğitimi çeşitlenebilecektir. Stüdyoların en önemli aktörleri olan öğretim üyeleri ve öğrenciler arasındaki dağılımın dengeli bir biçimde olması çok önemlidir. Özellikle yeni eğitime başlayan bu kurumlarda bu dengenin tutturulamadığı görülmektedir. Ayrıca mimarlık eğitiminin dönemin politik görüşlerinden doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilendiği araştırmanın sonuçlarından ulaşılabilir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yılları ile hedeflenen nitelikli mimarlık eğitimi 2000'lerin başına

kadar artan nüfus ve değişen politik yapıyla beraber kent, öğretim üyesi-öğrenci arasında sağlıklı ve istikrarlı iletişimi kaybettiği görülmektedir.

ÖNERİLER

Tasarım, mimarlıkta eleştirel düşünme, mühendislik teknolojisi, pratik hayat için mimarlık ve stüdyo çalışmaları olmak üzere Türkiye de mimarlık eğitimi veren kurumların müfredatlarında bu beş kategoride güncellenmeye gitmeleri önerilmektedir. Bu kategorilere göre bütünsel olarak Türkiye'deki mimarlık okullarında eğitim verilebilir. Aşağıda önerilen dersler müfredata dahil edilebilir. Okulların yeterlilik düzeylerine göre bazı okullarda mevcut olan kategoriler yer alabilir ancak yeterli düzeyde olmayan okullarda gelecekteki vizyon mimarlık eğitimi için ortak temalar altında önerilmiştir. Aşağıdaki içerikler güncel mimari bilimsel araştırma konuları doğrultusunda çıkarılmıştır. Kategorilere araştırma konuları eklendikçe güncellemeye açıktır.

-Tasarım: Mimari İletişim: Eskiz, çizim, maket farklı şekillerde ifade edebilme becerisinin ve teknolojinin entegre edilmesi; Maket aşamasında üç boyutlu yazıcıların kullanılması, VR teknolojilerinin kullanılması. **Form ve Mekânsal Organizasyon:** 2D ve 3D boyutlu çizim; Mimari tasarım kompozisyon ve yaratıcı boşluklar, Formlar oluşturmak için kavramsal çalışmalar. **Araştırma ve Analiz:** Problemleri tanımlama ve uygun çözümler önerebilme becerisi; Toplanan verilerin araştırma ve analiz metodolojilerinin araştırılması. **Arazi Planlama:** Çevresel ve sosyal bağlam, çevre analizi ve değerlendirme

becerisi. **Erişilebilir Tasarım:** Tüm kullanıcıların çeşitli gereksinimlerini, erişilebilirlikleri ve güvenliklerini karşılamak için bir bina tasarlayabilme. **Güvenlik ve Yangından Korunma:** Güvenlik, yangın ilkelerine dayalı bir yapı tasarlayabilme koruma ve yangından kaçışların planlanması. **Bina Sistemlerinin Tasarıma Entegrasyonu:** Strüktür gibi yapı sistemlerini anlama ve bütünleştirme becerisi; Tasarım projelerinde bina kabuğu, mekanik ve elektrik hizmetleri. **Uyarlanabilir Yeniden Kullanım Tasarımı:** Tasarımda uyarlanabilir yeniden kullanımın kavramsal tasarım stratejisini tanımlayabilme; Gelişen sosyal, çevresel değerler, Yer duygusu. **Mimarlık ve Şehircilik:** Şehir planlamasının ilkelerini anlama, eleştirel olarak değerlendirme becerisi; Mevcut şehir planları ve mimari tasarımda uygulanacak ilgili konular. **Kapsamlı Tasarım:** Programın eğitim hedeflerine göre tasarım yapabilme; Problemlerin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin getirilmesi; Çalıştaylar, Paneller, Sergiler yapılması. **Mimari Tasarım Yarışmaları:** Öğrencileri yarışmalara teşvik etme; Profesyonel kategoride öğretim üyelerin yarışmalara girmesini teşvik etme.

-Mimarlıkta Eleştirel Düşünme: **Mimarlık, Bilim, Teknoloji ve Güzel Sanatlar:** Mimarlık ve bilimler arasındaki karşılıklı ilişkinin artırılması. **Mimarlık Tarihi ve Kültürü:** Kültürel çeşitlilikle mimarlığın paralel ve farklı tarihlerini açığa çıkarmak. **Mimari Restorasyon:** Restorasyon-Koruma- Onarım kavramı; Kültürel mirasın canlandırılması ve yeniden işlev verilmesi; Konservasyon konusunda temel ilke ve yöntemleri bilme. **Türk Mimarisi ve Geleneği:** Türk ve Osmanlı

tarihinin felsefe ve ilkelerini anlamak; Mimari ve kültürel geleneğe uygun tasarım anlayışını aktarabilmek. *Mimarlık ve Toplum*: Bölgesel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerin anlaşılması; Mimarlığı ve şehri etkileyen karşılıklı ilişkiler. *İnsan davranışı ve mekanlar*: Fiziksel çevre ve insan davranışı arasındaki mekânsal tasarım. *Sürdürülebilir Mimari ve Şehircilik*: Sürdürülebilir mimarlık ve kentsel ilkelerin anlaşılması doğal ve yapay kaynakların uygun şekilde uygulanması için planlama; Tarihi ve kültürel kaynakların korunması.

-Mühendislik-Teknoloji: *Bina Yapısı ve Taşıyıcı Sistem İlkeleri*: Kuvvetlerin prensiplerini, temel teorileri ve çeşitli konuları anlamak; Bina Strüktür sistemleri ve bunların tasarımdaki uygulamaları. *Çevre Kontrol Sistemleri*: Termal, ışık, akustik, iç ortam havasının temel ilkelerinin kalitesi; Enerji yönetimi ve uygulama, Çevre kontrol sistemi. *Bina Servis Sistemleri*: Temel ilkelerin ve uygulama yönetimi, mekanik, elektrik, veri ve yangın gibi uygun bina sistemleri koruma hizmetleri. *Dijital Teknoloji Uygulaması*: Çeşitli dijital araçların kullanım ve uygulamalarının anlaşılması tasarım sürecindeki teknolojiler. *Yapı Malzemeleri ve Yöntemleri*: Yapı malzemelerinin mülkiyetini ve uygulamasını anlamak; Yapı bileşenlerinin yapım yöntemleri. *Bina İnşaatı ve İnşaat Yönetimi*: Proje teslim yöntemlerinin ve inşaat yönetiminin anlaşılması fiziksel, insani, teknik kaynakları; Bütçeyi etkili bir şekilde yapmak.

-Pratik Hayat İçin Mimarlık: *Mimar Etiği ve Mesleki Sorumluluk*: Meslek etiği anlayışı, mimarın yetkisi ve müşteriye karşı

sorumlulukları; Topluma karşı sorumluluk, Mimarın hak ve görevleri. *Proje Yürütmede Mimarların Rolü*: Resmî belgelerin anlaşılması; Şematik tasarım, tasarım geliştirme; İnşaat belgeleme ve çok disiplinli iş birliğinde mimarın rolü; İnşaat maliyeti tahmini, İnşaat denetimi, Bina işletme ve bakımı. *Mimari Uygulamanın İşletilmesi ve Yönetimi*: Gerekli yönetim becerilerini anlamak; Sözleşme, finansman, İşletme gibi bir mimarlık firmasının işletilmesi planlama, Pazarlama; Proje satın alma ve genel yönetim. *Bina Yönetmelikleri*: Kamu güvenliği ile ilgili yapı yönetmelikleri ve yönetmeliklerinin uygulanması; Mülkiyet hakları, Yapım - Uygulama-Yasa, Mimarların sorumluluğu.

-Stüdyo Çalışmaları: Türkiye'deki her mimarlık fakültesi tasarım stüdyosu dersi final projelerinin orijinal olarak yapılmış çizimleri, maketleri ve ikonik modelleri sergilenebilir. Sergiye farklı okullardan misafir öğretim elemanları çağırılabilir. Serginin içeriği ve kapsamı misafir ekipler ile tartışılabilir. Sergiler dijital veya sosyal platformlarda paylaşılabilir. Çizimler ve modeller, projenin niteliğine ve önemine göre sergi sahiplerinin takdirinde olabilir. Tasarım stüdyosu proje çıktıları dönem boyunca eleştiri ve değerlendirme sırasında olduğu gibi sunulabilir. Final değerlendirmeleri profesyonel yarışmalarda olduğu gibi rumuz ile öğrenci adı-soyadı yazılmadan yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akgün Y. (2016). Bütünleş-ik mimarlık eğitimi ve pratiği. *Ege Mimarlık Dergisi*, 99, 10-11.
- Akin, N. E. (2018). Mimarlık eğitiminde yenilikçi ve girişimci açılımlar.

- Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi*, 14, 144-174.
- Binan D., & Seçkin N. P. (2019). Mimarlık eğitiminde UNESCO-UIA validasyonunun önemi: Türkiye’de bir ilk olarak MSGSÜ mimarlık eğitimi validasyonu (II). *Mimarist*, 66, 107-111.
- Ciravoğlu, A. (2020). Daha iyi bir mimarlık eğitimi için.... *Mimarlık Dergisi*, 416, 10-13.
- Dinç, P. (2010). Mimarlığa yarışmalar: Mimari yarışmalara katılımda süreklilik. *Mimarlık*, 354, 23-26.
- Dinç Kalaycı P. (2016) *Etkileşimden Bütünleşmeye Bir Mimari Tasarım Stüdyosu Pratiğinin Anatomisi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dinçer, A. E., Özeren, Ö., & Yağcı, O. Z. (2022). A lifelong (informal) learning experience in architectural design education: The case of KBU department of architecture with competitions. *Mimarlık ve Yaşam*, 7(3), 791-805. <https://www.doi.org/10.26835/my.1069226>
- Durukan Kopuz, A. (2018). Türkiye’de erken Cumhuriyet dönemi yabancı mimarların izleri, Franz Hillinger Örneği. *Megaron*, 13(3), 363-373. <https://www.doi.org/10.5505/MEG ARON.2018.79664>
- Dutton, T. A. (1987). Design and studio pedagogy. *Journal of Architectural Education*, 41(1), 16-25.
- Dostoğlu, N. (2010, Kasım2 5-27). *Mimarlık eğitiminde akreditasyon: NAAB ile ilgili bir değerlendirme*. S.Ü. Mimarlık Bölümünün 40. Yılı Anısına Sempozyum (ss. 448-456), Konya, Türkiye.
- Dostoğlu, N., Alioğlu, E. F., Sargın, G. A., Ketizmen Önal, G., & Ciravoğlu, A. (2013). *Mimarlık eğitiminde değişimler ve güncel beklentiler: Avrupa Birliği Çerçevesi Alt Çalışma Grubu Raporu*. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı VII (ss. 448-456), Eskişehir, Türkiye.
- Erten Bilgiç, D., & Nihan, K. (2016). “Tasarı geometri-teknik resim” ve “perspektif” derslerinin, mimarlık eğitimi düşünsel altyapısına etkisi ve Prof. Dr. Yılmaz MORÇÖL. *Mimarlık ve Yaşam*, 1(1), 1-11.
- European Commission/Eacea/Eurydice. (2015). *Avrupa yükseköğretim alanı: Bologna süreci uygulama raporu*. Publications Office of the European Union.
- Gül L. F., Çağdaş G., Çağlar N., Gül G., Sipahioğlu I. R. & Balaban Ö. (2013, 27-28 Haziran). *Türkiye’de mimarlık eğitimi ve bilişim teknolojileri*. (Ed. E. Gürer, S. Alaçam & S. Z. Bacınoğlu) 7. Mimarlıkta Sayısal Tasarım Ulusal Sempozyumu (ss. 11-16), İstanbul.
- Küçükali U. F., & Ataş S. (2020). Tasarım eğitiminde anlambilimin önemi. *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi*, 20, 56-96.
- Küçükdoğu, M. Ş., Alioğlu, E. F., Dostoğlu, N., Esin, N., Türkçü, H. Ç., Coşgun, N., Enginöz, E. B., & Aslan, M. E. (2013). Mimarlık bölümü açılması ve sürdürülmesinde aranacak asgari koşullar üzerine bir araştırma. *Mimarlık*, 374.
- Lakot Alemdağ, E., & Al Şensoy, S. (2019). Mimarlık ve inşaat mühendisliği arakesitinde disiplinler arası eğitimin önemi. *Artium*, 7(2), 82-90.
- Nalçakan H., & Polatoğlu Ç. (2008). Türkiye’deki ve Dünyadaki mimarlık eğitiminin karşılaştırmalı analizi ile küreselleşmenin mimarlık eğitimine etkisinin irdelenmesi. *Megaron*, 3(1), 79-103.
- Payaslı Oğuz G., Özyılmaz H., & Dağtekin E. (2008). Dicle Üniversitesi’nde

mimarlık eğitimi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1-13.

Quacquarelli Symonds. (2022). *QS world university rankings by subject 2022: architecture/built environment*. 13 Mart 2023, Retrieved from: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2022/architecture-built-environment>

Rzazade Yılmaz, D., & Polat, S. (2020). Teknolojik yenilikler doğrultusunda mimarlık eğitim mekanlarının dönüşümü: yurtdışındaki ve Türkiye'deki mimarlık okulları üzerine bir araştırma. *Mimarlık ve Yaşam*, 5(2), 441-460. <https://www.doi.org/10.26835/my.746719>

Tekeli, İ. (2014). *Mimarlık Eğitimi, Türkiye Yükseköğretim Stratejisi Bağlamında Mimarlık Eğitimi Üzerine Düşünceler*. Mobbig 38 Toplantısı Konuşma Metni, Ankara.

UIA. (2004). *Unesco Mimarlık Eğitim Şartı Revize Edilmiş Metin*, 1-6

Polatoglu, C., & Vural, S. M. (2012). As an educational tool the importance of informal studies/studios in architectural design education; Case of Walking Istanbul 1&2. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 480-484.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Architectural education takes four years in Türkiye. At the end of four years, all authorizations required for starting an architectural profession are given. Many counties have various regulations that contribute to the development of architectural professional practice, such as various restrictions and examinations for

new graduates. The absence of such a circumstance in Turkey considerably raises the importance of revising architectural education. The level of knowledge and experience of a new architecture graduate outside Turkey who has started his/her professional life with full strength is very different compared to someone with a four-year bachelor's degree in Turkey. The effort to achieve such a level of knowledge and experience over four years is vital to the content of undergraduate architecture education. **Aim:** This research aims to outline the structure of the Turkish departments that offer architectural education. This study uniquely sheds light on the state of Turkish architecture education. It aims to look at the structure of educational institutions, various working methods, and the architectural education process. **Method:** This study discusses the materials, rationale, and acceptable criteria for evaluating Turkish architecture education institutes. A detailed analysis of all of the universities offering architectural education in Türkiye is conducted. Between February and June 2022, extensive research was accomplished on the OSYM YOK Atlas, universities' websites, and visual media within the parameters of the field study. A wide number of parameters were selected for this study. These parameters include; the opening date of the architecture departments at state and private, the cities in which they are located, the languages in which they are taught, the number of students, faculty members, part-time faculty members, and students per faculty member, the number of credits needed to graduate, the total number of

required courses, Course hours, elective class hours, informatics class hours, engineering class hours, studio working methods, Erasmus links, number of occurrences in the previous semester, and finally, the number of graduates and failed students. **Results and Conclusions:** A detailed comparative study was conducted on the organizational structure of the institutions offering architectural education. The results show that as the number of schools rises, there is apparent a shortage of teachers, particularly in private and some state schools. More specifically, the number of part-time faculty members is higher than full-time faculty members in Turkish institutions. This is more evident, especially in private universities, since they have better financial situations and support concerning other institutions. Although this process provides a solution in the short term, it causes disruptions in the quality of education, especially in the long term. It is evident that these individuals are also valued in the curricula of reputable colleges; their education reflects specializations in design, philosophy, or structure. This may be a sign that educational institutions' goals should differ from one another. It goes without saying that forcing accrediting procedures on educational institutions without providing the required infrastructure would lead to issues concerning both instructors and students. This discussion is supported by the ratio of engineering courses to other courses, which is closest to the architectural profession. Almost no engineering courses are provided at some institutions. The course curricula show that courses in philosophy and culture

are just as crucial to architectural education as engineering. It is essential to have a balanced distribution between the faculty members and students, the most important actors of the studios. The number of students per faculty member is significant for studio classes. It is seen that this balance cannot be achieved, especially in institutions that have just started education. The study suggests that all universities in Türkiye should be included in a common accreditation process and become a member of MIAK, which is the Architectural Education Accreditation Association of Türkiye. Finally, a new curriculum in accordance with similar universities listed in the Academic Ranking of World Universities for architectural education is proposed. The new curriculum is extended to six years, including four years of primary professional education, two years of graduate education, or two years of long professional training.